

**Міністерство освіти і науки України
Одеський державний аграрний університет
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії**

**Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ВЕТЕРИНАРІЇ, МОРФОЛОГІЇ
ТА ПАТОМОРФОЛОГІЇ»
17–18 червня 2021 р., м. Одеса**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Одеса – 2021

Тези доповідей міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології» (м. Одеса, ОДАУ, ФВМ, 17–18 червня 2021 р.). Одеса, 2021. 120 с.

У збірнику представлено тези доповідей міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології». Конференція проходила на базі Одеського державного аграрного університету 17–18 червня 2021 року. Впродовж конференції представлено 49 доповідей, підготовлених за результатами оригінальних досліджень у галузі судової ветеринарії, морфології, патоморфології, а також щодо актуальних питань ветеринарної медицини (паразитологія, акушерство та гінекологія, ветеринарно-санітарна експертиза).

Тези, включені до збірки, представлені у вигляді, в якому були подані авторами з деякими суто технічними правками. Організатори конференції не несуть відповідальності щодо науковості та змісту представлених матеріалів.

Технічне редагування: І. Є. Запека

Андрєєва Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г.М., Вастьянов Р.С., Стоянов А.О.	
ОСТЕОХОНДРОЗ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН. ЗВУЖЕННЯ СПИННОМОЗКОВОГО КАНАЛУ ТА МІЖХРЕБЦЕВИХ ОТВОРІВ.....	41
Андрєєва Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г. М., Вастьянов Р.С., Стоянов А.О.	
ЗАХВОРЮВАННЯ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН. НЕСТАБІЛЬНІСТЬ В СЕГМЕНТАХ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА.....	43
Андрєєва Т. О., Стоянов О. М., Чеботарьова Г. М., Вастьянов Р.С., Стоянов А.О.	
ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИЧНОГО ТА КЛІНІЧНОГО АНАЛІЗУ КТ СКАНІВ ПРИ МІЖХРЕБЦЕВОМУ ОСТЕОХОНДРОЗІ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН.....	45
Андрєєва Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г.М., Вастьянов Р.С., Остапенко І.О.	
НАСЛІДКИ ТА ВПЛИВ МІЖХРЕБЦЕВОГО ОСТЕОХОНДРОЗУ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН НА СУДИНИ ШИЇ.....	47
Андрєєва Т.О., Стоянов О.М., Чеботарьова Г. М, Вастьянов Р.С., Остапенко І.О.	
ДЕГЕНЕРАТИВНИЙ СПОНДИЛОАРТРОЗ МІЖХРЕБЦЕВИХ СУГЛОБІВ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН. СТЕНОЗ МІЖХРЕБЦЕВИХ ОТВОРІВ.....	49
Гуніч В.В., Горностаєва К.О.	
МІКРОСТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ТОКСИЧНОГО ВПЛИВУ НЕВИВЕДЕНИХ ПРОДУКТІВ ОБМІНУ ПРИ НИРКОВІЙ ХВОРОБІ У КОТІВ.....	51
Дідик К.І., Коренєва Ж.Б., Голованова А.І.	
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ОБГРУНТУВАННЯ УСКЛАДНЕНЬ ПІСЛЯ АНТИБІОТИКОТЕРАПІЇ У ПТИЦІ.....	55
Євстаф'єва В.О., Сорокова С.С., Щербентовська О.М.	
ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ У ПАРЕНХІМАТОЗНИХ ОРГАНАХ ТА КИШЕЧНИКУ ОВЕЦЬ ЗА СТРОНГІЛОЇДОЗУ	57
Задерей О. В., Майкова Г.В., Ходаков І.В., Макаренко О.А.	
ПОРУШЕННЯ МОРФОМЕТРИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПОПЕРЕКОВИХ ХРЕБЦІВ ТА СТЕГНОВИХ КІСТОК ЩУРІВ З ГІПОТИРЕОЗОМ.....	59
Зон І.Г., Зон Г.А., Івановська Л.Б.	
ПАТОМОРФОЛОГІЧНИЙ ПРОЯВ АСОЦІЙОВАНОГО ПЕРЕБІГУ КИШКОВОГО ІЄРСИНІОЗУ З ІНФЕКЦІЙНИМ ГЕПАТИТОМ У СОБАК.....	61
Іовенко А.В.	
ГІСТІОЦИТОМА СОБАК.....	64
Кіка В. В., Ходаков І.В., Макаренко О.А.	
ВПЛИВ ХРОНІЧНОГО ВВЕДЕННЯ ЕТАНОЛУ НА МОРФОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ РІЗНИХ КІСТОК ЛАБОРАТОРНИХ ЩУРІВ.....	65
Коваленко Л.М. , Коваленко О.І.,	
ОСОБЛИВОСТІ МОРФОЛОГІЧНОГО СКЛАДУ КРОВІ ПРИ ДІЇ АНТИБІОТИКІВ.....	67
Мачуський О.В.	
ВПЛИВ МОРФОЛОГІЧНИХ ЗМІН ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ КУРЕЙ НА ЯКІСТЬ ПОЖИВНОГО СЕРЕДОВИЩА, ВИГОТОВЛЕНОГО З НИХ.....	70

Список літератури

1. Уайт Ричард А. G. (2003) Онкологические заболевания мелких домашних животных. М.: «Аквариум-Принт». 2003. С. 98-100, 175-189.
2. <https://veter96.ru/dermatologicheskij-atlas/limfoma-kozhi-sobak-i-koshek>
3. Mc Keever P.J., Grindem C.B., Stevens J.B. Canine cutaneous lymphoma. J. Am Vet Med Assoc 1982. № 180. P. 531–536.
4. Day M.J. Immunophenotypic characterization of cutaneous lymphoid neoplasia in the dog and cat. J. Comp Pathol . 1995. №112. P.79–96.

УДК: 616.833.115:616.711.1 (075.8)

ОСТЕОХОНДРОЗ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН. ЗВУЖЕННЯ СПИННОМОЗКОВОГО КАНАЛУ ТА МІЖХРЕБЦЕВИХ ОТВОРІВ

Андрєєва Т. О., Стоянов О. М.*, Чеботарьова Г. М.** , Васьянов Р.С.* , Стоянов А.О.*
НДІ медицини транспорту, Одеса, Україна

* Одеський національний медичний університет, Україна

** ТОВ Ветеринарний центр «Фаворит» Одеса, Україна

Анотація. *Стенотичне звуження спинномозкового каналу та міжхребцевих отворів при дегенеративно-дистрофічних процесах шийного відділу хребта, та його ускладненнях в вигляді стійкого больового синдрому у людей та тварин. Погіршення та обмеження руху в шийї впливає на якість життя людей та тварин. Обстеження домашніх тварин: великих та гігантських порід собак, середніх та карликових порід, котів і гризунів на базі діагностичного ветеринарного центру «Фаворит», комп'ютерна діагностика для тварин, м. Одеса. Було приділено велику увагу стенотичним змінам хребта, та поставлена мета визначити можливі, чи ймовірні причини стенозу шийного відділу хребта. Вперше виявлено взаємозв'язок між деформацією хребетного каналу і компресією спинного мозку, структур спинномозкового каналу та корінців спинномозкових нервів.*

Ключові слова: гострий та хронічний больовий синдром, спинномозковий канал, стеноз.

Проаналізувавши отримані дані (65 людей та 75 тварин), можна прийти до попередніх висновків, що звуження спинномозкового каналу чи звуження корінцевих каналів, має важливе значення в етіопатогенезі гострого та хронічного болю в шийному відділі хребта. Підмічено, що стенотичні зміни спинномозкового каналу та міжхребцевих отворів у середніх, дрібних тварин та котів зустрічаються тільки у вікових тварин старечого віку та не мають суттєвого клінічного значення для даної категорії тварин.

Стеноз хребетного каналу - це клініко-морфологічне поняття, яке включає в себе звуження міжхребцевого каналу, що викликає компресію його вмісту і розвиток неврологічних розладів, яке обмежується одним хребетно-руховим сегментом (два суміжні хребці, міжхребетний диск, міжхребцеві дуговідросчаті суглоби, зв'язки) або залучає два і більше хребцево-рухових сегментів.

Комп'ютерно-томографічні дані знімків у 65 хворих людей із наявністю больового синдрому та дискомфорту в шийному відділі хребта, різних видів та порід собак (75 домашніх тварин), що мали аналогічні больові симптоми, виявлено деякі подібності та відмінності в анатомо-морфометричній будові кісткової тканини, що

формують спинномозковий канал. У пацієнтів були обтяжливі рухи у шийному відділі хребта, кінцівках і погіршений загальний стан.

Анатомічний комплекс, що складається із одного міжхребцевого диска, прилеглих до нього двох суміжних хребців та об'єднуючого їх зв'язкового апарату, прийнято називати хребцево-руховим сегментом (ХРС). Структури спинального сегмента, в основному, інervують менінгеальні (поворотні) нерви (нерви Люшка). Вони інervують окістя тіл хребців, дужок, суглобові відростки хребців, капсули міжхребцевих суглобів, зв'язки, задню повздожню зв'язку, також дорзальну частину фіброзного кільця МХД і тверду мозкову оболонку. В своїх лекціях, А.С. Никифоров та співавт. (2009), вказує, що розвиток остеохондрозу хребта, мабуть, має ще і певну ступінь вродженої або спадкової схильності. При цьому, провокації патологічного процесу сприяють підвищені стато-динамічні навантаження, які відчуває хребет людини в зв'язку з тим, що він значну частину життя знаходиться в вертикальному положенні. Ці навантаження часом стають особливо значними, і не тільки при виконанні важкої фізичної роботи, але і при тривалому перебуванні у вимушеній позі, що призводить до нерівномірного тиску на хребетно-рухові сегменти і, особливо, на міжхребцевий диск (С. Никифоров, О.И. Мендель, 2009). Аналогічні зміни в міжхребцевих дисках у тварин мають другий механізм розвитку, так як тварини не є прямоходячими. Це і стало важливим в пошуку етіопатогенезу розвитку міжхребцевого остеохондрозу шийному відділі хребта у тварин.

На обмеження руху у людей та тварин суттєво впливають дегенеративно-дистрофічні ураження хребта приводять до розвитку больового синдрому та неврологічного дефіциту.

В літературі є багато наукових та клінічних робіт, що висвітлюють проблеми дегенеративно-дистрофічних уражень хребта людей та тварин. Виділено етіологічні, патогенетичні, клінічні аспекти та класифікації проявів хвороби для обґрунтованої діагностики, профілактики та лікування. А. В. Крутько та співавтори (2012), в своїй класифікації відображує порушення двомірних просторових взаємовідносин в хребті (остеохондроз, спондилоартроз, спондильоз, лігаметоз).

Для лікаря, важливим є визначитися, які структурні зміни шийного відділу хребта у даного пацієнта найбільше вражені при дегенеративно-дистрофічній патології та що привело до обмеження руху переважно з больовим синдромом. Обмеження рухливості в хребцево-рухових сегментах, крайові остеофіти тіл хребців, дегенеративні та запальні процеси в міжхребцевих суглобах, гіпертрофічні прояви в дорзальній повздожній, жовтій зв'язках, вродженні та набуті стенози спинно-мозкового каналу та вплив їх на корінці спинного мозку в шийному відділі хребта – приводять до стенозу спинно-мозкового каналу, який ще більше підсилює біль. За класифікацією стенозів хребта J. Stephen виділено стенози спинномозкового каналу за анатомічними та етіологічними критеріями.

Клінічний протокол (МОЗ України, 2008) надання медичної допомоги хворим з стенозами спинномозкового каналу хребта, виділяє дискогенні нейрокомпресійні синдроми шийного відділу хребта, що формуються на фоні остеохондрозу хребта, та виявляються в вигляді дискогенних нейрокомпресійних синдромів, а також виділяють рефлекторні (рефлекторно-больові) і компресійні синдроми.

Дегенеративно-дистрофічні зміни міжхребцевого диску призводять до подразнення нерва Люшка, за рахунок чого формуються рефлекторні (рефлекторно-больові) синдроми.

Подальше вип'ячування міжхребцевого диску в порожнину хребтового каналу супроводжується появою іритативних корінцевих синдромів, що змінюються симптомами випадіння функції корінців (компресійна радикулопатія). Безпосередній

вплив грижі міжхребцевого диску на спинний мозок сприяє розвитку компресійної мієлопатії, що ретельно описано в роботах Я.Ю.Попелянского (2003) та відображено в його класифікації.

В клінічних протоколах надання медичної допомоги за спеціальністю «Нейрохірургія» (2008), зазначено що, в залежності від розмірів спинномозкового або корінцевого каналу виділяють:

1. Відносний стеноз (всі рівні – сагітальний розмір зменшується до 12 мм, площа каналу за даними КТ до 100 мм²).

2. Абсолютний стеноз (сагітальний розмір зменшується до 10 мм і менше, площа каналу за даними КТ менша 75 мм²). Корінцевий канал вважається звуженим, якщо його мінімальний діаметр на будь-якому рівні дорівнює або менший 4 мм.

В.А. Бывальцев та співавт. (2016) доказав, що причиною багатьох клінічних проявів дегенеративних уражень хребетного стовпа є порушення форми хребетного каналу. Встановив взаємозв'язок між деформацією хребетного каналу і компресією спинного мозку.

Список літератури

1. Бывальцев В.А., Шепелев В.В., Никифоров С.Б., Калинин А.А. Изолированные и сочетанные дегенеративные тандемстенозы позвоночного канала шейного и поясничного отделов позвоночника: обзор литературы // Хирургия позвоночника. 2016. Т. 13. № 2. С. 52–61. DOI: <http://dx.doi.org/10.14531/ss2016.2.52-61>
2. Попелянский Я.Ю. Ортопедическая неврология (Вертеброневрология): Руководство для врачей. М., 2003. [Popelyanskiy YaYu. Orthopedic Neurology (Vertebroneurology): Guidance for Physicians. Moscow, 2003. In Russian.]
3. Антипко Л.Э. Стеноз позвоночного канала. Воронеж, 2001. [Antipko LE. Spinal Canal Stenosis. Voronezh, 2001. In Russian],

УДК: 615.7-073.7(075.8)

ЗАХВОРЮВАННЯ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН. НЕСТАБІЛЬНІСТЬ В СЕГМЕНТАХ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА

Андреєва Т. О., Стоянов О. М.*, Чеботарьова Г. М.***, Васьнянов Р.С.*, Стоянов А.О.*
НДІ медицини транспорту, Одеса, Україна

* Одеський національний медичний університет, Україна

** ТОВ Ветеринарний центр «Фаворит» Одеса, Україна

***Анотація.** На підставі проведеного аналізу сканів комп'ютерно-томографічного обстеження домашніх тварин та ретроспективний аналіз КТ-сканів людей із захворюванням шийного відділу хребта, з обмеженнях рухів в шиї, кінцівках, парастезіями кінцівок, тощо, виявлено, що дегенеративно-дистрофічний процес в хребцях, варіанти розвитку кісткової частки будови хребцевого стовбура, розвиток міжхребцевих суглобів, зміни в зв'язковому апараті шиї та міжхребцевих суглобах являються складовими та важливими в клінічній картині та проявах остеохондрозу. Всі ці зміни, комбінація їх, чи окремі прояви та особливості, мають важливе значення в лікуванні та профілактиці больового синдрому людей та тварин. Різні групи тварин мають різні особливості будови кісткової системи, особливо такі дані виявляються у тварин с вираженим інбридингом. Авторами за даними комп'ютерно-томографічного обстеження було вивчено особливості анатомо-морфологічних змін в шийному відділі*